

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.463/2018/4. szám

A Debreceni Ítéltábla az Ütő-Siklói Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Ütő-Siklói Zoltán ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Pulay Gábor ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 1.P.22.059/2017/16. számú ítélete ellen a felperesek részéről 17. és 18. sorsszámok alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperes részére 6350 (hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget, az állam részére pedig - külön felhívásra - 48 000 (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperesek és a II. rendű alperes mint adósok 2007. szeptember 24. napján devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek az I. rendű alperessel mint hitelezővel.

A szerződés I.4. pontja szerint *„Felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái, és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak. Felek/adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a fent hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén a bank felkérésére az adós banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, üzleti könyvei alapján*

és a nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a bankitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják. "

A felperesek keresete annak megállapítására irányult, hogy a kölcsönszerződés idézett kikötése tisztességtelenség címén érvénytelen. Arra hivatkoztak, hogy e rendelkezés a fogyasztó hátrányára megfordítja a bizonyítási terhet, továbbá kizárólagos jogot ad a hitelezőnek a szerződés egyes rendelkezéseinek értelmezésére és annak megállapítására, hogy a fogyasztó teljesítése szerződésszerű-e, ezért az a fogyasztóval kötött szerződésekben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: az R.) 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjaiba ütközik.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a kikötés nem sérti az R. 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjait, továbbá annak tisztességtelensége a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: az 1959. évi Ptk.) 209. §-ának szerződéskötéskor hatályos (5) bekezdése alapján sem állapítható meg. A II. rendű alperes nem terjesztett elő ellenkérelmet.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 20 000 Ft perköltséget, az államnak pedig - külön felhívásra - 36 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket.

A határozatát azzal indokolta, hogy a Kúria 1/2018. gazdasági elvi határozata, valamint Gfv.30.285/2017/5. számú eseti döntése szerint a perrel érintett megállapodás azon kikötése, amelyben a felperesek a mindenkori fizetési kötelezettségüket illetően a banknál vezetett számláik és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékként fogadták el, nem tekinthető az 1959. évi Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerő nyilatkozatnak. Ennek oka az, hogy e rendelkezés nem felel meg az EBH2000.309. szám alatt közzétett elvi határozatban foglalt követelményeknek, ugyanis nem egy fennálló,összegerszerűen meghatározott követelésre vonatkozik. Ezért e kikötés esetében nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai, tehát az nem fordítja meg a bizonyítási terhet. Ennek megfelelően abban az esetben, ha az I. alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: az 1952. évi Pp.) 164. §-ának (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a felperesek mennyit teljesítettek, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozás. Az I. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban a nyilvántartásának elszámolási elveit, módszereit és adatait a per során be kell mutatnia, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az I. rendű alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek. A bizonyítási teher alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását tehát a szerződés közjegyzői ténytanúsítvány elfogadására vonatkozó rendelkezése nem befolyásolja.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: a Vht.) felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. §-ának (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C.

§-ának (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. §-ának (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. §-ának (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kiállításának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: a Ktv.) 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak az 1952. évi Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesek terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetve terhelnék. A bizonyítási teher pedig az 1952. évi Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is az 1952. évi Pp. 164. §-ának (1) bekezdésének megfelelően alakul. Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a szerződés közjegyzői ténytanúsítvány elfogadására vonatkozó kikötése az adós jogi helyzetét nem érinti, semmilyen módon nem teszi azt hátrányosabbá. A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010. és 1245/B/2011. számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Y Bank kontra **S. A.** ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

A Kúria hivatkozott ítéletei szerint a perbeli kikötés nem tisztességtelen az R. 1. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján sem. E jogszabályi rendelkezés értelmében a fogyasztói szerződésben az a szerződési feltétel minősül tisztességtelennek, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. E rendelkezésnek mind a nyelvtani, mind az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése és mellékletének 1.m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből az következik, hogy az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet, jelen ügyben az I. rendű alperest arra jogosítja, hogy a saját teljesítése szerződésnek megfelelőségét maga állapítsa meg. A perbeli kikötés azonban az I. rendű alperest a saját teljesítése szerződésszerűségének megítélésére nem jogosítja fel, így az nem tisztességtelen.

A Kúria említett döntéseiből egyértelműen levezethető az a jogi álláspont is, hogy a kikötés nem biztosít kizárólagos jogot az I. rendű alperes részére a szerződés egyetlen rendelkezésének értelmezésére sem, így az az R. 1. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján sem minősíthető tisztességtelennek.

A felperesek tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét szintén alaptalannak találta, kifejtette ugyanis, hogy jelen perben nincs olyan kérdés, amely miatt indokolt lenne előzetes döntéshozatali eljárás megindítása, hiszen a jogvita az irányelv rendelkezéseit implementáló R. és az ennek talaján kialakult bírói gyakorlat alapján elbírálgató volt.

Az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelezte a felpereseket az I. rendű alperes jogi képviselői munkadíjból álló elsőfokú perköltségének, valamint a feljegyzett kereseti illetéknek a megfizetésére.

A felperesek a fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerint történő megváltoztatását, másodlagosan pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérték. Fenntartották azt az érvelésüket, hogy a keresettel érintett kikötés az 1959. évi Ptk. 209/A. §-ának (2) bekezdése, valamint az R. 1. §-a (1) bekezdésének a), b) és j) pontjai alapján tisztességtelen, hiszen a fogyasztó hátrányára megfordítja a bizonyítási terhet, továbbá kizárólagos jogot ad a hitelezőnek a szerződés egyes rendelkezéseinek értelmezésére és annak megállapítására, hogy a fogyasztó teljesítése szerződésszerű-e. Jogi álláspontjuk alátámasztásaként hivatkoztak a BDT2018.3813. szám alatt közzétett eseti döntésre. Kérték, hogy az ítélőtábla függessze fel a per tárgyalását az Európai Unió Bírósága előtt C-34/18. szám alatt indult előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokai alapján. A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélőtábla mindenekelőtt a felperesek per tárgyalásának felfüggesztése iránt előterjesztett kérelmét bírálta el, amely nem volt alapos. A 3/2005. PK-KK vélemény 1. pontja értelmében a tárgyalás felfüggesztésére csupán akkor kerülhet sor, ha a perben bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári

perben - azonos tényekre alapítottn - az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték. Bár a C-34/18. számú eljárás tárgya a jelen perben is érintett kikötés vizsgálata, a feltett kérdés valójában nem az uniós jog értelmezésére, hanem az irányelv rendelkezéseit implementáló R. talaján kialakult eltérő bírói gyakorlatok közötti ellentét feloldására irányul, így annak befejezéséig nem volt indokolt a per tárgyalását felfüggeszteni.

Ezért az ítéltábla a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmet a másodfokú tárgyaláson meghozott végzésével elutasította és a fellebbezést érdemben elbírálta. Ennek eredményeként megállapította, hogy a másodlagosként előterjesztett fellebbezési kérelem alaptalan, mert az elsőfokú bíróság az eljárást az elsőfokú eljárás szabályainak megfelelően folytatta le, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az eljárás megismétlésének elrendelésére nem volt indok. Az elsődleges fellebbezési kérelem pedig azért nem foghatott helyt, mert az elsőfokú bíróság az általa helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott, a döntésének indokaival, amelyek az 1/2018. számú gazdasági elvi határozatban foglalt indokolással szó szerint megegyeznek, az ítéltábla is egyetért, azokat megismételni nem kívánja. Mivel pedig a felperesek fellebbezése nem tartalmazott olyan érvelést, amelyre az elsőfokú ítélet nem tért ki, a fellebbezéssel támadott határozat indokolásának kiegészítésére a fellebbezés tükrében sem volt szükség.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése és a 254. §-ának (3) bekezdése alapján - annak helyes indokaira visszautalva - helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése alaptalan volt, ezért kötelesek a feljegyzett fellebbezési illetéknek és az I. rendű alperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének egyetemleges megfizetésére azzal, hogy az ítéltábla e munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 5000 Ft + áfa, azaz 6350 Ft-ban állapította meg (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, 82. §-ának (1) bekezdése). A II. rendű alperesnek a másodfokú eljárás során nem keletkezett igazolt kiadása.

Debrecen, 2018. szeptember 13.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő